

УДК 371.14

**ЄНГАЛИЧЕВА Ірина Віталіївна,**

кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач  
кафедри дошкільної освіти,  
Черкаський національний університет імені Богдана  
Хмельницького,  
*e-mail: ira2100@gmail.com*

### **ТЕОРЕТИЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ЗМІСТУ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ ПЕДАГОГІЧНИХ КАДРІВ У СИСТЕМІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ**

*У статті проаналізовано доробки науковців та їх підходи до визначення методичної роботи, зокрема методичної роботи у дошкільних навчальних закладах. Зосереджено увагу на змісті методичної роботи педагогічних кадрів у системі дошкільної освіти та визначено найбільш поширені форми методичної роботи у діяльності дошкільних навчальних закладів на сучасному етапі.*

***Ключові слова:** методична робота; педагогічна рада; методичні об'єднання; курси підвищення кваліфікації; теоретичні семінари; семінари-практикуми.*

**Постановка проблеми.** Нині, дошкільний навчальний заклад покликаний вирішити важливі завдання – навчати, виховувати і підготувати до життя нове покоління людей, праця, талант, ініціатива і творчість яких визначатимуть соціально-економічний, науково-технічний і моральний розвиток суспільства. У зв'язку з цим все більше уваги приділяється організації навчально-виховній роботі та методичній роботі педагогічних кадрів. Розбудова системи освіти висуває нові вимоги до організації й змісту методичної роботи. Одним із найважливіших завдань при цьому є підвищення ефективності та якості методичної роботи в цілому, й дошкільного навчального закладу, зокрема.

**Аналіз останніх досліджень та публікацій.** Питання організації методичної роботи досліджувалися ученими з різних позицій. Зокрема, Т. Гриценко, А. Єрмола, Н. Комаренко, С. Майданенко, О. Сидоренко та ін. методичну роботу пов'язували з розробкою технології організації науково-методичної роботи з педагогічними кадрами. Методична робота у системі безперервної професійної освіти була об'єктом дослідження Г. Балла, О. Барбіної, І. Зязюна, О. Кучерявого, Т. Лопухіної та ін. Науковці А. Зубко, О. Капченко, А. Кузьмінський, Л. Литвинюк, В. Павленко, І. Титаренко, Н. Чепурна, О. Шестопалюк організацію методичної роботи пов'язували із післядипломною педагогічною освітою та підвищенням кваліфікації учителів.

Дослідженням організації методичної роботи з вихователями дошкільних навчальних закладів займалися О. Аматыєва, Л. Богославець, О. Василевська, Г. Васильєва, Н. Гавриш, Г. Григоренко, Л. Калужька, К. Кіндрат, О. Корнеєва, О. Ліннік, А. Морозова, Н. Омеляненко, Л. Поздняк, Н. Савінова, І. Терещенко, Л. Швайка, І. Щербо, О. Янушевич та ін. Проте, незважаючи на значну кількість досліджень з питань методичної роботи, мало розкритими є питання змісту й форм методичної роботи педагогічних кадрів у системі дошкільної освіти.

**Формулювання цілей статті.** З огляду на зазначене вище метою дослідження є обґрунтувати зміст методичної роботи педагогічних кадрів у системі дошкільної освіти та визначити найбільш поширені форми методичної роботи у діяльності дошкільних навчальних закладів.

**Виклад основного матеріалу дослідження.** Для вирішення поставленої мети з'ясуємо зміст поняття «методична робота у системі дошкільної освіти». Загалом, методична робота у закладі освіти визначається як цілісна система взаємопов'язаних дій, що спрямована на всебічне підвищення кваліфікації педагога [1, с. 16].

Вартим уваги є погляди О. Корнеєвої та А. Морозової, праці яких присвячені питанню методичної роботи у дошкільних навчальних закладах. О. Корнеєва методичну роботу в ДНЗ визначає як сукупність дій, спрямованих на забезпечення підвищення кваліфікації педагогів, якості освітнього процесу в дошкільних навчальних закладах, поширення психолого-педагогічних знань серед батьків [2, с. 20]. Більш ширше визначену дефініцію розглядає А. Морозова. На її думку, методична робота дошкільного навчального закладу це феномен, який одночасно виступає засобом управління педагогічним процесом ДНЗ і діяльністю педагогічного колективу під керівництвом вихователя-методиста з підвищення професійної компетентності вихователів, розвитку їх педагогічної творчості, майстерності, виявлення, узагальнення, розповсюдження та впровадження найбільш ефективного педагогічного досвіду для підвищення якості освіти дітей [3].

З огляду на наведені вище твердження, під методичною роботою у системі дошкільної освіти ми будемо розуміти комплекс заходів, спрямованих на удосконалення методичної підготовки педагогічних та управлінських кадрів у галузі дошкільної освіти засобами методичного забезпечення та супроводу освітніх програм з метою поліпшення якості освітніх послуг.

Отже, методична робота у дитячому навчальному закладі – це комплексний процес, у ході якого здійснюється практичне навчання педагогічних працівників ефективним формам і методам роботи з дітьми [4].

Для дослідження змісту методичної роботи педагогічних кадрів звернемося до практичного досвіду організації методичної роботи в ДНЗ, що ґрунтується на сучасних досягненнях психолого-педагогічної науки з урахуванням професійної й особистої зрілості педагогів/вихователів. Правильно організована методична робота з педагогічним колективом потребує урахування: мети і завдання методичної роботи ДНЗ; кількісного та якісного складу колективу; особливостей освітнього процесу ДНЗ; умов колективу; реальних можливостей педагогічних працівників; передового педагогічного досвіду тощо.

Спираючись на діяльність дитячих навчальних закладів визначаємо, що метою методичної роботи ДНЗ є: вивчення та розвиток педагогічної компетентності вихователів, стимулювання їх творчого потенціалу й формування у них навичок самостійного аналізу власної педагогічної діяльності; удосконалення системи безперервної освіти педагогічних кадрів тощо [4].

Виходячи з означеної мети, завданнями діяльності методичної роботи ДНЗ визначено: підвищення соціально-психологічної культури педагогічних працівників; удосконалення педагогічної майстерності та сприяння особистісному професійному зростанню вихователів; стимулювання розвитку ініціативи, творчості педагогів; оптимізація системи мотивації педагогів до підвищення фахової майстерності та узагальнення власного педагогічного досвіду [4].

Вважаємо, що діяльність ДНЗ буде ефективною, якщо методична робота закладу буде максимально гнучкою, що сприятиме розвитку творчості, ініціативи, підвищить якість освітнього процесу. Вирішення цього завдання можливе за рахунок пошуку нового змісту, форм і методів роботи з педагогічним колективом. Нині, найбільш поширеними формами організації методичної роботи з вихователями в ДНЗ є: консультації, педагогічна рада, методичні об'єднання, курси підвищення кваліфікації, теоретичні семінари та семінари-практики. Коротко окреслимо зміст деяких форм методичної роботи.

Відтак, у Законі України «Про дошкільну освіту» [5] визначено, що колегіальним постійно діючим органом управління дошкільним навчальним закладом є педагогічна рада. Педагогічна рада є основною формою методичної роботи з педагогічним колективом, діяльність якої дозволяє найбільш глибоко і кваліфіковано вирішувати важливі питання підвищення ефективності процесу навчання й виховання, дає змогу залучати кожного вихователя до роботи дошкільного закладу. Відповідно до п. 8.3 «Примірного статуту дошкільного навчального закладу», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 24.04.2003 № 257, завданнями педагогічної ради є: розгляд питання навчально-виховного процесу в дошкільному закладі й прийняття відповідних рішень; організація роботи з підвищення кваліфікації педагогічних працівників, розвитку їх творчої ініціативи, впровадження досягнень науки, передового педагогічного досвіду; приймає рішення з інших питань професійної діяльності педагогічних працівників [6]. За формами організації можна виокремити такі педагогічні ради: традиційна педагогічна рада; педагогічна рада з використанням активних та інтерактивних методів роботи з педагогічними кадрами; нетрадиційна педагогічна рада у формі ділової гри, «круглого столу».

Іншою формою роботи в ДНЗ є методичні об'єднання вихователів, основними завданнями яких є: підвищення професійного рівня вихователів, забезпечення належного рівня їх теоретичної та практичної підготовки; стимулювання творчої діяльності вихователів; організація постійного обміну педагогічним та методичним досвідом роботи (на рівні міста, району, області) тощо. Цікавою формою методичної роботи вважаємо діяльність творчих груп. Творчі групи – це організовані невеликі колективи передових, найдосвідченіших працівників освіти, які поглиблено вивчають певну проблему та забезпечують творче впровадження цих положень в практику ДНЗ. Головним завданням таких груп є розроблення рекомендацій на основі вивчення досягнень науки та пробне впровадження їх у практику, пошук ефективних шляхів застосування результатів наукових досліджень, створення передового досвіду [7].

Для ознайомлення з новітніми досягненнями науки та передового педагогічного досвіду широко використовуваними є проведення семінарів (теоретичні семінари та семінари-практики). Семінари – колективна форма підвищення кваліфікації педагогічних працівників, основним завданням яких є удосконалення методологічної підготовки педагогічних працівників [7].

Найбільш ефективними формами підвищення фахової майстерності вихователів є навчання на курсах підвищення кваліфікації, проведення відкритих занять. Відкриті заняття мають відповідати сучасним вимогам, бути інтегрованими та спиратися на використання інноваційних технологій. У практиці ДНЗ проводяться тематичні, комплексні, комбіновані, інтегровані заняття. Перевагою курсів підвищення кваліфікації є зручний час занять для працюючих фахівців і вивчення тільки необхідних дисциплін за фахом.

Отже, методична робота педагогічних кадрів у системі дошкільної освіти покликана забезпечити якісну організацію змісту розвивального, оздоровчого та освітньо-виховного процесу ДНЗ, активізуючи професійний творчий потенціал та підвищуючи педагогічну майстерність, компетентність кожного вихователя.

**Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку.** Отже, методична робота педагогічних кадрів у системі дошкільної освіти є вимогою часу, повинна мати випереджаючий характер й забезпечувати розвиток всього навчально-виховного процесу у відповідності з новими досягненнями науки. Зміст методичної роботи в дошкільних навчальних закладах реалізується через *колективні* (інструктивно-методичні наради, педагогічні ради, педагогічні читання, теоретичні семінари, семінари-практикуми), *групові* (методичні об'єднання вихователів дошкільних груп, робота творчих груп, консультації) та *індивідуальні* (наставництво, взаємовідвідування, самоосвіта, робота над проблемними питаннями, атестація) форми роботи, але не обмежується ними. Перспективи подальших досліджень вбачаємо у визначенні структури методичної роботи педагогічних та управлінських кадрів у системі дошкільної освіти.

#### Список використаної літератури

1. Жерносек І. П. Удосконалення науково-методичної роботи в сучасних загальноосвітніх школах, ліцеях і гімназіях : монографія / І. Жерносек. – К., 2001. – 202 с.
2. Корнеєва О. Л. Організація методичної роботи з вихователями дошкільних навчальних закладів : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08 / О. Л. Корнеєва. – Слов'янськ, 2012. – 293 с.
3. Морозова А. Н. Управление методической работой в дошкольном образовательном учреждении на диагностической основе : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07 / А. Н. Морозова. – М., 2003. – 253 с.
4. Кириченко Г. І. Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) компенсуючого типу «Ромашка» м. Вишневе / І. В. Кириченко. – Електронний ресурс. – Режим доступу до джерела: [http://www.vyshneve-romashka.edukit.kiev.ua/informaciya\\_pro\\_zaklad/metodichna\\_robota](http://www.vyshneve-romashka.edukit.kiev.ua/informaciya_pro_zaklad/metodichna_robota). – Дата звернення 10.01.2017.
5. Закон України «Про дошкільну освіту» від 11.07.2001 № 2628-III // Відомості Верховної Ради України від 07.12. – 2001. – № 49.
6. Про затвердження Примірного статуту дошкільного навчального закладу : Наказ Міністерства освіти і науки від 24.04.2003 № 257 // Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. – 2003.
7. Творчі групи. – Електронний ресурс. – Режим доступу до джерела : <http://da.coolreferat.com.ua/nuda/tvorchi-grupi/main.html>.

#### References

1. Zhernosek, I. (2001). *Improving scientific and technical work in modern schools, lyceums and gymnasiums*: monograph. Kiev. (in Ukr.).
2. Korneeva, O. (2012). *Organisation of methodological work with educators pre-schools*. (Ph.D Dissertation). Slovyansk. (in Ukr.).
3. Morozova, A. (2003). *Management metodycheskoy raboty at preschool obrazovatelnom Uchrezhdenie on dyahnostycheskoy basis*. (Ph.D Dissertation). Moscow. (in Russ.).
4. Kirichenko, G. (2017). *Preschool educational institution (nursery-kindergarten) compensating type "Daisy" st. Cherry*. Retrieved from [http://www.vyshneve-romashka.edukit.kiev.ua/informaciya\\_pro\\_zaklad/metodichna\\_robota](http://www.vyshneve-romashka.edukit.kiev.ua/informaciya_pro_zaklad/metodichna_robota) (in Ukr.).
5. Law of Ukraine "On pre-school education" from 11.07.2001 number 2628-III // *Supreme Council of Ukraine 07.12. 2001, 49*. (in Ukr.).
6. On approval of the Model Statute kindergarten (2003). Ministry of Education and Science of 24.04.2003 № 257 // *Information collection Ministry of Education and Science of Ukraine*. (in Ukr.).
7. *Creative Group*. Retrieved from: <http://da.coolreferat.com.ua/nuda/tvorchi-grupi/main.html>. (in Ukr.).

**YENHALYCHEVA Iryna,**

Ph.D, Assistant Professor, Head of the Elementary Education Department  
Bohdan Khmelnytsky National University at Cherkasy  
e-mail: ira2100@gmail.com

## **THE THEORETICAL JUSTIFICATION CONTENTS METHODOLOGICAL WORK OF TEACHING STAFF IN PRESCHOOL EDUCATION SYSTEM**

***Abstract.** Strengthening the education system places new demands on the organization and content of methodical work. One of the most important tasks here is to increase efficiency and quality of the methodological work in general and in particular kindergarten. The study of methodological work with teachers of preschool educational institutions engaged L. Bogoslavets, G. Vasilyeva, N. Gavrish, G. Grigorenko, L. Kaluga, A. Korneev, A. Morozov, N. Omelyanenko, L. Pozdnyak, I. Tereshchenko, A. Yanushevych and others. However, few open question is the content and forms of methodical work of teaching staff in the system of preschool education.*

*The study is justification of methodical work of teaching staff in pre-school education system and identify the most common forms of methodical work in preschool education.*

*Methodical work in a children's institution - is a complex process by which the practical training of teaching staff effective forms and methods of work with children.*

*Based on the work of children's institutions define the aim of methodical Regulations are: learning and the development of educational expertise of educators, stimulating their creativity and skills of forming their own independent analysis of educational activities; improving the system of continuous education teachers and others. Currently, the most common forms of methodical work with teachers in pre-schools are: counseling, educational advice, teaching associations, training courses, workshops and seminars theoretical practices.*

*Consequently, methodical work of teaching staff in the system of preschool education is a requirement of time must be anticipatory in nature and ensure the development of the educational process in accordance with the new advances in science. The contents of methodical work in preschool education is realized through a collective, group and individual forms of work, but is not limited to them. Prospects for further research seen in determining the structure of methodical work of teachers and administrative staff in the system of preschool education.*

***Key words:** methodical work; Pedagogical Council; methodical association; training courses; theoretical seminars; seminars workshops.*

*Одержано редакцією 13.01.2017  
Прийнято до публікації 17.01.2017*